

CİZRE RAM NİSAN AYI BÜLTENİ

Konu: Meslek Seçimi

Nisan 2023

Meslek seçimi çok faktörlü bir süreçtir.

Meslek; bireylerin hayatlarını kazanmak için yaptığı, diğer insanlara faydalı hizmet veya ürün sağlamaya yönelik olan kuralları toplumca belirlenmiş faaliyetler bütünüdür. Meslek sahibi olmak için gerekli olan bilgi ve beceriler belli bir eğitimle kazanılır.

İnsanların doğuştan getirdiği gizil güçleri, potansiyelleri kısacası yetenekleri vardır. Dolayısıyla yeteneklerimizi ortaya koymak, kullanmak ve geliştirmek isteriz. Meslek alanları yeteneklerimizi ifade edebileceğimiz en önemli alanlardır.

Kendine uygun mesleği seçen bireyler sahip olduğu yetenekleri kullanarak mesleki anlamda doyuma ulaşırlar. Mesleki doyuma ulaşan kişilerin özgüveni gelişir ve bu kişiler kendine saygı duyar. Topluma yararlı hizmetler ya da ürünler ürettikleri için kendilerini işe yarar ve değerli görürler. Aynı zamanda toplumla etkileşime geçtikleri için belli rol ve görevleri üstlenerek sosyal kimliklerini kazanırlar. Büyük ruh hekimi Sigmund Freud meslek edinmenin önemini şu sözleriyle açıklamıştır: "Sağlıklı insan sevebilen ve çalışabilen kişidir."

Seçtiğimiz meslek gelecek 25-30 yılımızı etkileyeceği için doğru meslek seçimi iyi değerlendirilmesi gereken bir konudur. Bu nedenle meslek seçimi anlık verilen bir karar değildir. Aksine yaşam boyu devam eden gelişimsel bir süreçtir.

Eski meslek anlayışında bir meslekte bir ömür tüketme fikri yer alırken, yeni meslek anlayışında yaşam boyunca 3-7 iş/alan/meslek değiştirme fikri yer almaktadır. Bunun en önemli nedeni hızla değişen bir dünyada yaşıyor olmamızdır. Yeni teknolojik gelişmelerle birlikte insanların ihtiyaçları da farklılaşmaktadır. Bir mesleğin gerektirdiği görevler bile zaman içerisinde hızla değişim göstermektedir.

Mesleklere ilginin belirginleşmeye başladığı ergenlik dönemi (12-18 yaş) kişinin kendini tanıması açısından kritik bir dönemdir. Bu dönemdeki bireylerin temel gelişimsel görevi kimlik kazanmadır. Kendini tanıyabilen ve ne istediğini bilen bireyler meslek seçiminde daha az zorlanmakla birlikte kendilerine uygun mesleklere yönelmektedirler.

DOĞRU MESLEK SEÇİMİ İÇİN NELER YAPILMALIDIR?

Meslek seçimini etkileyen birçok faktör bulunmaktadır. Kişinin kendine soracağı en önemli soru şu olmalıdır: "Benim yaşam amacım nedir?" Kişi hayatının geri kalan bölümü üzerinde düşünmelidir. Gelecekte ne yapıyor olursa mutlu olacağını gözünde canlandırmalıdır. Bu sorunun cevabını bulabilen kişi kendine uygun mesleği bulmada en önemli adımı atmış demektir.

Bu soruya cevap vermeyi kolaylaştırabilmemiz adına şu 3 kritere dikkat etmemiz gerekmektedir.

Bunlar; Yetenekler, İlgiler ve Mesleki Değerler.

1. YETENEKLER

Bireyin bir işi diğerlerine göre daha hızlı kavrayabilmesi, verilen görevleri daha hızlı ve başarılı yapabilme yetisidir. Yetenekler doğuştan getirilen gizil güçlerdir ve keşfedilirse geliştirilebilirler. Meslek seçimini en önemli etkileyen faktördür. Kişi seçeceği mesleğin gerektirdiği yeteneklere sahipse meslekte başarılı olma ihtimali çok yüksektir.

Yeteneklerini mesleğine aktaracağı için mesleki doyuma ulaşabilir. ÖR; Sözel yetenek, sayısal yetenek, uzay-mekan ilişkileri yeteneği, motor koordinasyon yeteneği, el becerisi yeteneği, şekil algısı yeteneği...

2. İLGİLER

Bireyin bir faaliyeti yapmaktan hoşlanması ve zevk alma derecesidir. Birey kısıtlayıcı koşullarda bile bu faaliyetleri yapmaya çalışır. İlgi duyduğu faaliyetleri yaparken dinlenmişlik hisseder. Hoşlandığınız dersler ya da işler ilgilerin belirlenmesinde önemli ipuçlarıdır. Meslek seçimi için ilginin uzun süreli olması önemlidir. İlgi duyduğumuz alanlar çoğunlukla yetenekli olduğumuz alanlardır. Ancak bazen ilgi duyup yeteneğimizin olmadığı alanlar da olabilir.

Mümkün olduğu kadar hem yeteneğimizin olduğu hem de ilgi duyduğumuz ortak alanları belirleyip meslek seçimlerimizi buna göre yapmalıyız.

ÖR; Temel bilimler, sosyal bilimler, canlı varlık, ikna, müzik, sanat, açık alan, mekanik, hesaplama, tarım, hukuk-politika...

3. DEĞERLER

Seçeceğimiz meslek yetenek ve ilgilerimiz dışında kişisel değerlerimize de uygun olmalıdır. Mesleki faaliyet sonucu elde etmek istenilenler mesleki değerleri belirlemede önemli ipuçlarıdır. Mesleki değerler, bir mesleği birey için değerli kılan özelliklerdir.

ÖR; Yaratıcılık, başarı, bağımsızlık, güvenlik, ekonomik kazanç, yaşam tarzı, yakın iş arkadaşlığı, prestij, iş ortamı...

MESLEK SEÇİMİNDE İZLENECEK AŞAMALAR

1) İlgi ve yeteneklerin belirlenmesinde uygulanan envanter ve ölçeklerden yararlanılmalıdır. Sonuçların değerlendirilmesi için mutlaka okul psikolojik danışma ve rehberlik servisinden yardım alınmalıdır.

2) İlgi ve yeteneklere uygun çıkan mesleklerin isimleri not alınmalıdır. Bu meslekler hakkında detaylı araştırmalar yapılmalıdır.

- Mesleği yürütürken içinde bulunulacak çalışma ortamı nasıldır?
- Eğitim süresi ve mesleğe giriş koşulları nelerdir?
- İş bulma olanakları Türkiye ve dünyada ne durumdadır?
- Mesleğin gerektirdiği fiziksel ve psikolojik özellikler nelerdir?
- Meslekte ilerleme ve kariyer olanakları var mıdır, varsa nelerdir?

Yukarıdaki sorulara ek olarak detaylı meslek incelemesi yapıldıktan sonra araştırılan mesleklerin üniversitede aldıkları bölüm dersleri incelenmelidir. Ders isimleri ve içerikleri inceledikten sonra kendinizi uzak hissettiğiniz meslekleri elemeniz size yardımcı olacaktır.

3) Eleme kriterleri sonucunda elde kalan mesleklere tekrar göz atılmalıdır. Bu meslekleri daha yakından tanımak ve öğrenmek için o mesleği yapan kişilerin yanında en az 1 gün vakit geçirilmelidir.

Geçirilen bir gün sizin mesleğe bakış açınızı belirlemede oldukça yararlı olacaktır. Mesleğin kendinize uygun olup olmadığını anlamanız kolaylaşacaktır. Burada dikkat edilmesi gereken önemli nokta şudur: Mesleğini yapmaktan hoşlanan kişileri bulmanız sizin daha sağlıklı bilgiler almanızda yararlı olacaktır.

MESLEK SEÇİMİNDE SIKÇA YAPILAN HATALAR

- Kendi ilgi, yetenek ve kişilik özelliklerini göz ardı ederek meslek seçmek
- Akran grubunun etkisinde kalarak meslek seçmek
- Anne babanın istediği ve yönlendirdiği meslekleri seçmek
- Sadece popüler olduğu için bir mesleği seçmek

- Toplumsal önyargıların etkisinde kalarak meslek seçmek
- Amaca göre değil, sınavdan alınan puana göre meslek seçmek
- Tanınmış okul isimlerine göre ya da şehre göre meslek seçmek

Sevgili öğrenciler ve değerli anne babalar;
Meslek seçiminin anlık bir seçim olmaması için ve doğru tercihler yapabilmek için doğru kaynaklardan güvenilir bilgi almak çok önemlidir. Bu süreçte okul psikolojik danışma ve rehberlik servisinden faydalanmanız önerilmektedir.

Yazıma Hazırlayan:
Psikolojik Danışman
Özlem USUL

Güzel günlerde görüşmek dileğiyle,
HOŞÇAKALIN...

KAYNAKÇA

- Yeşilyaprak, B. (2014). *Mesleki Rehberlik ve Kariyer Danışmanlığı Kuramdan Uygulamaya*, Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık (5. Baskı)